

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 17.4.2012
čj. SRS 015799/2012

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82, Opava

Zpráva č. 3 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 2.4.–15.4.2012

1. Počasí

Počasí ve sledovaném období bylo proměnlivé, většinou poměrně chladné a suché. Nejtepleji bylo 4.4., kdy odpolední maximální teploty vystoupily na většině míst ke 20 °C, místy i mírně nad tuto hranici. Následovala první studená fronta s velmi slabými srážkami. Další, mnohem výraznější ochlazení přišlo 8.4. Ranní mrazy, většinou kolem -5 až -6 °C, byly zaznamenány na celém území, ráno místy mrzlo až do 10.4. V přízemní vrstvě klesaly teploty až k -10 °C. Další postupné oteplování bylo ukončeno studenou frontou 12.4. Mimo ochlazení se závěrem období ukázaly i srážky v podobě trvalého deště.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Na počátku vegetace jsou výskyty škodlivých organismů až na výjimky slabé. Pokud nejsou staré listy na ozimých obilninách a řepce zcela odumřelé, přetrvávají na nich zbytky podzimních infekcí houbovými chorobami. Proti blýskáčkům i stonkovým krytonoscům jsou porosty ozimých řepok většinou ošetřeny. Pokračovalo přihnojování ozimých obilnin a výsadba brambor. Některé zaseté porosty jarního ječmene, máku a hrachu trpí nedostatkem vláhy a nerovnoměrně vzcházejí. Koncem období polní práce zcela ustaly, přišla ale dlouho očekávaná vláha.

OBILNINY

Situace u **mrazem** poškozených porostů ozimých obilnin je velmi rozdílná. Z těch, které nebyly zaorány, mají některé výpadky rostlin až 50 %, další jsou různou měrou prořídle a jiné téměř dokonale regenerovaly. Nedostatek vláhy v uplynulém období regeneraci rostlin místy velmi komplikoval.

PŠENICE OZIMÁ (RF 21 první odnož viditelná – **31** fáze prvního kolénka **BBCH)**

Porosty se zahušťují, místy ale tvoří pouze slabé odnože.

Výskyty houbových chorob jsou slabé, většinou pokračující infekce z podzimu loňského roku.

První ojedinělý výskyt imaga **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** byl zjištěn v okrese Frýdek-Místek (Hodoňovice) 13.4.

Pozorování imag se provádí po uplynutí 4 dnů (nemusí být za sebou) s maximální teplotou vyšší než 17 °C, které následují po splnění sumy efektivních teplot SET_{6,0} 110,0 °C denních stupňů DS (orientačně to bývá v období od konce dubna do poloviny května). Kontroluje se 100 smyků v porostech pšenice a ječmene na deseti různých místech rozložených na ploše pozemků (10 míst krát

10 smyků). Pozorování vajíček a larev se provádí po dosažení $SET_{6,0}$ 400,0 °C DS (orientačně u ozimé pšenice ve fázi 32–37 BBCH). Pokud je vyhlýchých larev méně než 50 %, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50 % vyhlýchých larev. Kontroluje se 10 odnoží za sebou v řádku na 10 různých místech porostu (celkem 100 odnoží) ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu.

Předpoklad škodlivého výskytu larev je při zjištění více než 70 brouků na 100 smyků. Ošetřuje se v době, kdy poměr vajíček a vyhlýchých larev je 1 : 2 nebo vyšší.

Silné zaplevelení chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*) na okrajích pozemků (Nelešovice) a střední zaplevelení svízelí přítulou (*Galium aparine*), mákem vlčím (*Papaver rhoeas*) a heřmánkovcem přímořským (*Tripleurospermum inodorum*) (Troubky) zjistili v okrese Přerov.

JEČMEN OZIMÝ (RF 22 druhá odnož viditelná – 31 fáze prvního kolénka BBCH)

Z chorob pat stébel převládají výskyty obecné krčkové a kořenové hniloby (*Giberella spp.*), v okrese Olomouc (Paseka) je výskyt lokálně až střední.

Napadení listové pochvy se hodnotí koncem odnožování (29–30 BBCH) na dvaceti rostlinách odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Pro každou průměrnou odnož z jednotlivých rostlin se určí zvlášť stupeň napadení.

Účinnost ošetření fungicidy proti chorobám ze skupiny *Giberella spp.* je ale sporná.

JEČMEN JARNÍ (RF 09 vzcházení – 21 první odnož viditelná BBCH)

Pravděpodobně jako důsledek sucha se v některých lokalitách na Prostějovsku objevily projevy žloutnutí.

První slabé výskyty sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) zaznamenali 11.4. v okresech Nový Jičín (Kunín) a Přerov (Troubky).

Pozorování sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 BBCH se hodnotí celá rostlina. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 5 a více % rostlin (odnoží).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 15 pátý pravý list vyvinutý – 52 hlavní květenství volné, stejné výše jako horní listy BBCH)

Působením ranních mrazů jsou lokálně vzrostné vrcholy ohnuté a mírně chlorotické v okrese Přerov (Kojetín, Troubky).

První výskyty vajíček krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*) a krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) zaznamenali 3.4. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou).

Po nakladení vajíček je chemická ochrana již zbytečná.

V monitorovací zprávě č. 2 byl omylem uveden první výskyt imaga krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*) v okrese Opava (Otice) 21.3. Údaj se ve skutečnosti vztahuje ke krytonosci zelnému (*Ceutorhynchus pleurostigma*).

Chemickou ochranu proti krytonosci zelnému v současné době představuje insekticidní moření osiva. Akutní ochrana se neprovádí.

Ojedinělé střední výskyty blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*) byly zaznamenány v okrese Jeseník (Bílý Potok, Javorník-Město).

Výskyt brouků se sleduje jednou týdně od dosažení teploty 9 °C ve 14 hodin do začátku květu řepky. Hodnotí se počet brouků na 50 vrcholových květenstvích.

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru více než 300 brouků na 100 vrcholových květenství.

Střední zaplevelení penízkiem rolním (*Thlaspi arvense*) zaznamenali lokálně v okrese Šumperk (Rovensko), penízkiem rolním (*Thlaspi arvense*), pcháčem osetem (*Cirsium arvense*), kokoškou pastuší tobolkou (*Capsella bursa-pastoris*) a violkou rolní (*Viola arvensis*) v okrese Přerov (Tovačov).

OKOPANINY

ŘEPA (RF 00) suché semeno – 11 první pár listů viditelný, dlouhý asi 1 cm, ještě ne plně vyvinutý **BBCH**)

Vzcházející rostliny byly lokálně silně poškozeny **mrazem**. Zaorávky a nové osevy v okresech Olomouc, Opava a Prostějov představují stovky hektarů.

Poškození vzešlých rostlin **větrnou erozí** zaznamenali lokálně v okrese Prostějov (Mořice, Vrchoslavice).

Líhnutí zakladatelek **mšice makové (*Aphis fabae*)** ze zimních vajíček na brslenech bylo mimo vyšších poloh zaznamenáno prakticky ve všech okresech. Úbytek mrazem se pohybuje kolem 20 %. Larvy se základy křídel ale ještě nebyly zjištěny.

Ošetření se signalizuje u semenaček při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

OVOCNÉ DŘEVINY

V intenzivních sadech převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 07) počátek praskání pupenů – 55 viditelné květní pupeny, ještě uzavřené **BBCH**)

První výskyt imag **mery jabloňové (*Cacopsylla mali*)** byl zjištěn 4.4. v okrese Přerov. ***Střední a silné výskyty mery jabloňové jsou problémem neošetřovaných stromů. Při provádění předjarního ošetření insekticidy jsou výskyty většinou velmi slabé až nulové.***

Peckoviny

MERUŇKA (RF 57) prodlužování květních lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné – 59 bílé nebo růžové korunní lístky většiny květů tvoří úplný balón **BBCH**)

Poškození květů meruněk **mrazem** bylo zjištěno v mrazových kotlinách v okrese Přerov (Penčice, Tučín).

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek